

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Liberec

Inspekční zpráva

Základní škola Horní Police

Adresa: Školní 2, 471 06 Horní Police

Identifikátor školy: 600 074 749

Zřizovatel: obec Horní Police

Školský úřad Česká Lípa

Termín konání orientační inspekce: 23. až 25. říjen 2000

Čj.	084 457/00-2452
Signatura	oh1cu106

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Plně organizovaná základní škola s hlavní budovou pro 5. až 9. ročník je umístěna na rozhraní obcí Horní Police a Žandov. Nemá právní subjektivitu. Škola je spádovou pro obce Horní Police, Žandov, Valteřice, Heřmanice, Stružnice - Jezvé, Malá a Velká Bukovina. Školu navštěvují i žáci ze Starého Šachova. Ve vedlejší budově uprostřed obce jsou umístěny tři třídy 1. až 4. ročníku a školní družina, která je součástí místní mateřské školy. Hlavní budova leží ve velice hezkém a klidném prostředí, je obklopena školním pozemkem se skleníkem a sportovním areálem. Velmi působivá je květinová výzdoba vstupní haly a chodeb školy. Má dostatečné prostory na odborné učebny a velkou tělocvičnu. Problematické je zajišťování pedagogického sboru s odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilostí.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk a literatura

Český jazyk byl hospitován celkem v šesti hodinách (dvě na prvním a čtyři na druhém stupni) u čtyř vyučujících, z nichž pouze jeden splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Z hlediska plánování a přípravy výuky odpovídala časová dotace a členění učiva do jednotlivých ročníků učebním osnovám a předloženým časově tematickým plánům. Hospitacemi bylo zjištěno, že v některých hodinách neodpovídají stanovené výukové cíle aktuálnímu složení třídy a potřebám dětí se specifickými poruchami učení a chování.

Ve čtvrté třídě byla hospitována hodina čtení. Žáci v ní nejprve upevňovali znalost správného psaní adresy ústně, u tabule a samostatně na pohlednici. Při následném čtení nahlas vyučující zapojila postupně všechny žáky, chyby opravovala ihned. Následovala práce s textem, děti spontánně reagovaly a aktivně odpovídaly na kladené otázky. Závěr hodiny byl věnován samostatnému čtení článku z doplňkové čítanky. Estetické prostředí učebny bylo motivující a na velmi dobré úrovni. Nezdařená byla hodina čtení v I. třídě, kde bylo chybně zařazeno motivačně nepřipravené, zdlouhavé a pro žáky nezajímavé čtení pohádky.

Na druhém stupni vyučují český jazyk dva učitelé, z nichž pouze jeden splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. U každého byly zhlédnuty dvě hodiny.

Při hospitacích v VI. a IX. třídě byly hodiny slohu tematicky zaměřeny na výběr stylově vhodných jazykových prostředků, na opravu stylistických chyb a na práci s textem (spojování vět do souvětí). Žáci nebyli příliš aktivní. Zadávané úkoly byly velmi obšírné, bez uvedení názorných příkladů na tabuli. Učitel směřoval činnost žáků na řešení cvičení z učebnice.

V VIII. třídě byly hospitovány dvě hodiny zaměřené na opakování tvarosloví, obohacování slovní zásoby a procvičování mluvnických kategorií. Žáci aktivně a věcně správně odpovídali na kladené otázky, řešili zadané úkoly, kolektivně pracovali s chybou. Velmi dobře byla využívána pozitivní motivace, a to zvláště u čtyř integrovaných žáků. Interakce a komunikace byla na vynikající úrovni, střídala se aktivní práce s klidovou. Hodiny měly jasně stanovený řád. Nároky kladené na žáky odpovídaly aktuálnímu složení třídy.

Podle hospitovaných hodin je výuka jazyka českého hodnocena jako velmi dobrá.

Německý jazyk

Výuka německého jazyka je realizována v hodinových dotacích odpovídajících zvolenému vzdělávacímu programu Základní škola. Vyučující mají zpracované časové tematické plány, které vycházejí z platných učebních osnov a jsou tvořeny na základě používané kompletní sady učebnic autorky Marouškové. Návaznost výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna, avšak stanovené výukové cíle v některých případech neodpovídají schopnostem a věku žáků.

Německý jazyk se vyučuje v kmenových učebnách rozdílné estetické úrovně. Prázdné otevřené části skříněk a nedbale upravené nástěnky v některých třídách nevytvářejí pro žáky příliš podnětné prostředí. Výuku zajišťují čtyři vyučující, dvě jsou plně kvalifikované (jedna pouze pro 1. stupeň) a dvě nemají odbornou ani pedagogickou způsobilost. Používané učebnice jsou schválené MŠMT ČR pro výuku na základní škole, škola má k dispozici i odpovídající sadu magnetofonových kazet.

Hospitace se uskutečnily u všech vyučujících. Zhlédnuté hodiny byly připravené, avšak zvolené metody a formy práce ve čtvrtém a pátém ročníku neodpovídaly věku a schopnostem žáků. Výuka byla příliš zaměřena na čtení, psaní, případně vysvětlování a procvičování gramatických jevů, přestože učební osnovy v první etapě seznamování s jazykem doporučují nadřazovat porozumění vyslechnutého textu a ústní vyjadřování nad čtení a psaní. Žáci měli omezenou možnost důkladného procvičení řečových dovedností. Učitelky v organizaci práce příliš svazovala používaná učebnice.

Výuka ve vyšších ročnících byla metodicky pestrá a efektivní, přestože jedna z vyučujících nemá odbornou a pedagogickou způsobilost. Činnosti se často střídaly, žáci aktivně spolupracovali, požadavky odpovídaly aktuálnímu složení tříd. V hodině kvalifikované učitelky byla zařazena i skupinová práce a vyučující věnovala individuální péči žákovi s poruchou učení. Sešity žáků mají většinou dobrou úroveň. Vyučující je kontrolují, opravují, případně i klasifikují.

Při zhlédnutých hodinách ve třídách vládla příjemná atmosféra. Kromě vynikající hodiny v devátém ročníku však byly všechny ostatní vedeny výhradně v českém jazyce.

Hospitované hodiny byly hodnoceny v rozmezí vynikající až pouze vyhovující.

Ve výuce německého jazyka jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze. Rezervy má škola v metodách a formách jazykové práce s mladšími žáky (4. a 5. ročník).

Dějepis

Hodinové dotace dějepisu v jednotlivých ročnících jsou v souladu se zvoleným vzdělávacím programem. Zpracované časově tematické plány vycházejí z platných učebních osnov a v jednotlivých ročnících na sebe navazují.

Dějepis vyučuje učitel s plnou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Výuka probíhá v kmenových učebnách. V kabinetu dějepisu jsou k dispozici základní pomůcky umožňující dostatečnou názornost vzdělávacího procesu. Některé moderní dětské historické publikace se zapůjčují ve školní knihovně. Žáci používají učebnice se schvalovací doložkou MŠMT ČR.

Ve dvou hospitovaných hodinách vyučující prokázal velmi dobrou odbornou zdatnost, avšak projevíly se nedostatky v oblasti didaktické a metodické. Hodiny byly vedeny frontálně. Po úvodním společném opakování žáci dostávali velké množství informací, ale neměli možnost vytvářet vlastní předpoklady případně závěry. Výklad měl charakter přednášky. Kladené otázky nebyly jednoznačné, neměly motivační charakter. Očekávala se krátká, nejčastěji

jednoslovná odpověď. Vyučující nezařadil průběžné ani závěrečné shrnutí, takže neměl žádnou zpětnou vazbu o vědomostech žáků. Efektivitu výuky jedné z hodin snižovala i výrazná nekázeň žáků.

Komunikace mezi učitelem a žáky je narušená. Žáci se na výuce aktivně nepodílejí, ve většině případů jsou pasivní nebo vyrušují. Vyučující nežádoucí projevy žáků zvládá s velkými problémy.

Výuku dějepisu hodnotí ČŠI jako pouze vyhovující.

Občanská výchova

Výuka občanské výchovy byla hospitována ve dvou hodinách (v VIII. a IX. třídě) u vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti. Časová dotace předmětu je v souladu s učebním plánem i učebními osnovami. Probíraná témata (náročná životní situace, občanské a trestní právo) byla vysvětlována na příkladech z praxe. Žáci prováděli zápis do sešitů podle vzoru na tabuli. Během výuky byly opakovány a upevňovány vědomosti i nově získané znalosti vhodně kladenými otázkami. Žáci reagovali spontánně, aktivně se zapojovali do diskuse, respektovali názory druhých, sami uváděli příklady z praxe. Na další hodinu bylo jejich úkolem přinést konkrétní příklady z tisku, o kterých chtějí diskutovat. Výuka probíhala v kmenových třídách, zásady psychohygieny byly dodrženy. V hodinách panovala atmosféra vzájemné důvěry.

ČŠI hodnotí výuku občanské výchovy jako vynikající.

Matematika

Matematice na prvním stupni vyučují dvě učitelky s požadovanou kvalifikací, dvě odbornou a pedagogickou způsobilost zatím nemají. Sledovány byly hodiny ve II. (2. a 3. ročník) a V. třídě. Probíraná látka odpovídala vzdělávacímu programu. Učitelky měly zpracované tématické plány učiva a postupovaly podle nich. Měly k dispozici vhodné učební pomůcky, nástěnné tabule, pracovaly s učebnicemi a pracovními sešity.

Pěkná byla hodina ve II. třídě, kde učitelka velmi obratně zvládala organizaci vyučování v obou odděleních, zařazovala pestré a motivačně dobře připravené úkoly pro samostatnou práci a trpělivě vysvětlovala matematické postupy rozkladu čísel i žákům pomalejším. Svým klidným a přesvědčivým vystupováním vytvářela velmi příznivou pracovní atmosféru ve třídě. V páté třídě se učitelka vyrovnávala s nekázní několika žáků, což efektivní práci přes její pečlivou přípravu často neumožňovalo.

Na druhém stupni vyučuje matematiku zkušená učitelka s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro vyučování v 1. až 5. ročníku. Chybějící kvalifikace nemá na její vyučování matematice podstatný vliv. Hospitované hodiny byly připravené, učivo odpovídalo učebním osnovám. Pro výklad i procvičování byly použity vhodné metody. Využito bylo vtipné motivace. Nechybělo pozitivní hodnocení práce žáků, klasifikace nebyla zařazena. Velmi pěkný byl výklad sčítání lomených výrazů v IX. třídě. Náročnou látku zejména pro slabší žáky bude třeba soustavně opakovat a procvičovat v dalších hodinách.

Vyučování v hospitovaných hodinách matematiky mělo velmi dobrou úroveň.

Fyzika

Odborná učebna fyziky a chemie leží u poměrně dobře vybavených kabinetů. Aktuální pomůcky i pomůcky, které by bylo vhodné ve vitrínách a policích v odborné učebně umístit, však dosud vystaveny nebyly. Ne všechny vyučovací hodiny fyziky se v této učebně učí. Fyziku vyučují dva učitelé. Učitel bez odborné kvalifikace a učitelka bez pedagogické i odborné způsobilosti.

V hospitovaných hodinách byla zařazena látka, která odpovídá učebním osnovám. Hodiny byly připravené, klasicky metodicky stavěné. Po zopakování učiva, resp. zkoušení, následoval výklad motivovaný příklady z běžného života, zápis poznámek a shrnutí. Práce měla vždy frontální charakter. V VII. třídě bylo využito vhodných pomůcek, které učitelce pomáhaly udržovat pozornost žáků. Žáci po vlastním pozorování skutečných dějů a předmětů odvozovali fyzikální závislosti. Ukázky popisovaných předmětů nebo předvedení pomůcek v VIII. třídě chyběly. Žáci byli v hodinách ukáznění, sledovali výklad, snažili se o správné odpovědi na otázky učitelů a bylo patrné, že látku pochopili.

Hodiny fyziky byly velmi dobré.

Chemie a přírodopis

Výuka chemie a přírodopisu probíhá v rozsahu daném učebními plány zvoleného vzdělávacího programu. Vyučující má zpracované časové tematické plány, které vycházejí z učebních osnov a používaných učebnic.

Zkušený pedagog má plnou odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku chemie, přírodopis vyučuje bez odborné kvalifikace. Kombinovaná učebna chemie a fyziky je vybavena kvalitními pracovními stoly pro 24 žáků, pro početnější třídy jsou k dispozici klasické žakovské lavice. Chybějící rozvody vody, plynu a elektrického proudu omezují její širší použití k laboratorním účelům. Prostorové uspořádání učebny s třemi stoly vedle sebe s přístupem z jedné strany komplikuje vyučujícím kontrolu práce jednotlivých žáků. Škola nemá odbornou učebnu přírodopisu, takže pomůcky se musí přenášet do kmenových tříd. Materiální zázemí obou předmětů je dostatečné a umožňuje plnění předepsaných učebních osnov. Žáci používají schválené učebnice.

ČŠI hospitovala ve dvou hodinách chemie a jedné hodině přírodopisu. Sledované vyučovací jednotky byly vedeny frontálně a všechny měly podobnou stavbu. Po úvodním společném opakování následoval výklad s demonstračními pokusy kombinovaný se samostatnou prací s učebnicí. V hodině přírodopisu bylo provedeno i závěrečné shrnutí za aktivní účasti žáků, avšak v navštívených hodinách chemie vyučující tuto zpětnou vazbu o efektivitě výuky neměl. Žáci byli v průběhu vyučovacích jednotek vhodně motivováni příklady z praktického života a odborných exkurzí. Výklad měl srozumitelnou a logickou strukturu, byl spojen s dostatečnou názorností při demonstračních pokusech a jeho náročnost odpovídala aktuálnímu složení tříd. Při zadaných samostatných pracích se však žáci nemohli dostatečně soustředit, protože vyučující po celou dobu zařazoval další demonstrační pokusy, případně doplňoval výklad.

Náhodně vybrané sešity žáků měly dobrou úroveň. Žáci byli ukáznění, avšak málo komunikativní. Výuka probíhala v klidné pracovní atmosféře.

Výuka chemie a přírodopisu má průměrnou úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy má pečlivě zpracovaný plán práce školy, který obsahuje přehledně uspořádané údaje o koncepčních záměrech, organizaci školního roku, přehled o plánovaných kulturních, sportovních a společenských akcích, údaje o personálním obsazení funkcí a přidělení vyučovacích předmětů, seznamy žáků, řád školy a interní pravidla hodnocení a klasifikace. Plán vychází z důkladného rozboru práce školy za minulý školní rok ve výroční zprávě.

Škola poskytuje širokou nabídku zájmových útvarů - anglický, německý jazyk, práce s počítačem, sportovní hry, volejbal, pěvecký, výtvarný a pěstitelský kroužek. Ve škole je celkem 15 žáků integrovaných a 13 se specifickými poruchami učení a chování. Výchovná poradkyně velice intenzivně spolupracuje s rodiči i Pedagogicko-psychologickou poradnou v České Lípě, kam někteří žáci pravidelně docházejí. Na základě doporučení PPP sestavuje individuální výukové plány a organizuje dyslektický nácvik. Škola nabízí slabším žákům možnost doučování.

Plánování práce školy je příkladné.

Organizování

Kompetence a odpovědnost ředitele školy a zástupkyně za jednotlivé oblasti řízení školy jsou vymezeny v Rozpisu úkolů vedení školy z 1. září 1997.

ČŠI provedla namátkovou kontrolu vedení povinné dokumentace (třídní knihy hospitovaných tříd, třídní výkazy, záznamy z pedagogických rad, protokoly z komisionálních zkoušek, rozhodnutí ředitele školy, školní řád, školní rozvrh, knihu úrazů). Většina zjištěných drobných nedostatků byla formálního charakteru a vedení školy je odstranilo během pobytu inspekce ve škole. V rozvrhu hodin se příliš často u předmětů s dvouhodinovou týdenní dotací objevuje jejich zařazení ve dvou po sobě následujících dnech.

Informace o prospěchu žáků a jejich chování jsou podávány prostřednictvím žákovských knížek, třídních schůzek a formou osobních pohovorů s rodiči. Ve spolupráci se Sdružením rodičů a přátel dětí a školy je vydáván Zpravodaj o organizaci školního roku a plánovaných akcích pro děti, který obdrží na začátku školního roku všichni rodiče. Škola se prezentuje i formou článků v okresním deníku Českolipské listy.

Žáci školy se aktivně účastní olympiád v českém jazyce, matematice, fyzice a zeměpisu, dále recitačních soutěží a soutěží ve sborovém zpěvu, Pythagoriády a pod. Ze sportovních akcí je to tradiční Běh Žandovem, Velikonoční běh Horní Policí a dále turnaje v odbíjené či vybíjené mezi školami v okolí. Každý rok před vánocemi a velikonoce žáci navštěvují Dům s pečovatelskou službou v Horní Polici a předávají důchodcům vlastnoručně vyrobené dárky. V červnu pořádají Dětský den pro mateřskou školu. V průběhu školního roku jsou pořádány výstavky prací žáků zájmových kroužků, a to v Horní Polici i v Žandově.

Organizování činností ve škole je velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy má přehled o práci celé školy, zajišťuje plánované i aktuálně požadované úkoly, účelně využívá schopností svých podřízených ke vzájemné spolupráci. Zpracoval a zveřejnil

kriteria pro hodnocení pracovníků a své podřízené podle nich hodnotí.

V místních podmínkách se nedaří zajistit vyučování učiteli s požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilostí ve všech třídách. Polovina vyučovaných hodin na 1. stupni je zajištěna učitelkami bez potřebné kvalifikace, na 2. stupni je zajištěna plná kvalifikovanost pouze u dvou z patnácti vyučovaných předmětů. Prioritním úkolem vedení školy je zajišťování pomoci začínajícím a nekvalifikovaným učitelům.

Vedení a motivování pracovníků v místních podmínkách má velmi dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Systém kontrolní činnosti vychází z charakteru a velikosti školy, zahrnuje oblast výchovně-vzdělávací, administrativní a provozní. Kontrolní povinnosti vedoucích pracovníků vyplývají z pracovních náplní a z rozpisu úkolů vedení školy. Za provozní část zodpovídají a také ji kontrolují školníci, za školní jídelnu vedoucí školního stravování. Ředitel školy a jeho zástupkyně zpracovávají společné měsíční plány hospitační činnosti, které jsou základem kontroly výchovně-vzdělávacího procesu. Z hospitovaných hodin jsou pořizovány kvalitní záznamy, jejichž součástí je sebehodnocení učitelů a jejich vyjádření k hodnocení ředitele školy resp. zástupkyně. Vše je stvrzeno podpisy hospitujícího i hospitovaného. Kontrolu vedení povinné dokumentace provádí s dostatečnou frekvencí a pečlivostí ředitel školy. Poznatky z jednotlivých oblastí kontrolní činnosti jsou sumarizovány a analyzovány při poradách vedení a při pravidelných schůzkách s dalšími pracovníky pověřenými kontrolními úkoly. Ze závěrů ze zjištěných kontrol vychází vedení školy při plánování dalších kontrol.

Kontrolní mechanismy mají velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy má velmi dobrou úroveň. Kompetence jsou účelně rozděleny a jsou stanovena jasná pravidla, která umožňují v daných podmínkách efektivní řízení celého komplexu školy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace školy podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., v platném znění,
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000,
- plán práce školy 2000/2001,
- personální dokumentace pedagogických pracovníků,
- tematické plány učiva,
- žákovské práce,
- záznamy o hospitacích.

ZÁVĚR

Podle provedených hospitací v jednotlivých předmětech byla hodnocena kvalita vyučování ve škole jako velmi dobrá až průměrná. S plnou odbornou i pedagogickou způsobilostí vyučuje ve škole pouze polovina učitelů. Pro výchovně-vzdělávací činnosti má škola velmi dobré materiálně-technické podmínky. Řízení školy má velmi dobrou úroveň. Při inspekční návštěvě nebylo zjištěno nevhodné používání finančních prostředků poskytovaných škole ze státního rozpočtu.

Doporučení:

- Zabezpečit pomoc začínajícím a nezkušeným učitelům,
- zvýšenou pozornost věnovat chování žáků v páté třídě,
- zajišťovat vyučování fyzice a chemii přednostně v odborné učebně,
- důsledněji využívat dostupných učebních pomůcek,
- základní organizační pokyny v hodinách německého jazyka uvádět v němčině,
- při tvorbě rozvrhu více respektovat rozložení dvouhodinových předmětů v týdnu.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko
ano

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Zdeněk Rakušan	Rakušan v. r.
Členové týmu	Ing. Varja Paučková	Paučková v. r.
Další zaměstnanci ČŠI	Mgr. Alena Mráčková	

V Liberci dne 20. listopadu 2000.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. 11. 2000

Razítko
ano

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Jaroslav Pittner

Pittner Jaroslav v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Česká Lípa	13. 12. 2000	084 522/00-2452
Zřizovatel: ObÚ Horní Police	13. 12. 2000	084 523/00-2452

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Bez připomínek.